มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

University of Moral and Political Sciences

มหาวิทยาลัยย่อมอุปมาประดุจบ่อน้ำบำบัดความกระหายของราษฎร

ผู้สมัครแสวงหาความรู้อันเป็นสิทธิและโอกาสที่เขาควรมีควรได้ตามหลักแห่งเสรีภาพในการศึกษา...
ในปัจจุบัน ประเทศสยามมีความประสงค์อันยิ่งใหญ่ที่จะปรับระดับการศึกษาของราษฎรให้ถึงขนาดเหมาะแก่กาลสมัย
ถ้าระดับการศึกษายังไม่เจริญถึงขนาดตราบใด ความก้าวหน้าของประเทศก็ยังจะเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นอีกนาน
ยิ่งในสมัยที่ประเทศของเราดำเนินการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญเช่นนี้แล้ว เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี
มหาวิทยาลัยสำหรับประศาสน์ความรู้ในวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองแก่พลเมืองให้มากที่สุดที่จะเป็นได้
เปิดโอกาสให้แก่พลเมืองที่จะใช้เสรีภาพในการศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติสืบไป...

ปรีดี พนมยงค์ ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัย

คำกราบบูชาดวงวิญญาณการก่อตั้งมหาวิทยาลัยต่อผู้สำเร็จราชการพระนครอันเป็นที่เคารพ บรร.
ณ พิพิธเรือนกฎหมายเดิม วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ครบรัฐวิสัยสามปีรัฐธรรมนูญอุบัติมาครบ ๖ ปี

แม่โดมธรรมศาสตร์

ตึกโดมเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๙
เดิมเป็นอาคารของโรงทหาร ๔ หลัง เรียงกันอยู่เป็นแถว นายปรีดีได้เชิญ
นายหมัว อภัยวงศ์ สถาปนิกผู้ชนการศึกษามาจากปารีสให้มาออกแบบปรับปรุงใหม่
เป็นตึกมหาวิทยาลัย โดยไม่ต้องทุบทิ้ง ตามแนวทางที่ว่า ประหยัด สวยงาม ทันสมัย
นายหมัวจึงเชื่อมตึกทั้ง ๔ หลังให้ต่อกัน ใช้ลังคาวิ่งยาว และเอาโดมไส้ตรงกลาง
หันหน้าออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา กลายเป็นสถาปัตยกรรมที่ดูแปลกตา สวยเด่น และงามสง่า
ด้วยงบประมาณ ๑๔,๒๐๐ บาท (ปัจจุบันส่วนที่เป็นอาคารริมสุดทั้งปีกซ้ายและปีกขวาของตึกโดม
ถูกรื้อออกไปแล้ว กลายเป็นอาคารอนุประสงค์และหอสมุดปรีดี พนมยงค์)

รูปทรงทางสถาปัตยกรรมโดยรวมของตึกโดมซึ่งแตกต่างไปจากเจาะลึกสถาปัตยกรรมในอดีต สะท้อนบรรยากาศ
แห่งยุคสมัยของการก้าวไปสู่สยามใหม่หลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง

มีเรื่องเล่าต่อกันมาว่า ยอดโดมออกแบบมาจากปลายแหลมของดินสอ หมายถึง ภูมิปัญญาของการศึกษา ภายหลัง
ตึกโดมได้เป็นหนึ่งในสัญลักษณ์พิทักษ์ธรรมสำหรับนักศึกษาทั่วถ้าวหนัง กระทั่งปัจจุบันตึกโดมได้กลายเป็นแม่โดมของ
นักศึกษาธรรมศาสตร์ไปในที่สุด